N°. 73.

BREDASCHE COURANT

ZONDAG 11 SEPTEMBER.

De STAATSRAAD, Commissaris des Konings in de Provincie *Noord-Braband*, maakt bij deze bekend, dat ten gevolge van aanzienlijke herstellingen, welke moeten worden verrigt aan de bruggen der vesting *Bergen-op-Zoom*, de gemeenschap over dezelve en door de zich daarbij bevindende poorten, eenigen tijd gestremd zal zijn, en wel:

Door de *Woauwpoort* van den 12. dezer tot den 8. October aanstaande; en

Door de *Steenbergsche poort* van den 8. tot den laatsten der volgende maand.

Gedurende die stremming zullen de noodige maatregelen worden genomen om de overbrenging van brieven en paketten door de Directie der Posterijen, regtstreeks en zonder oponthoud te doen plaats hebben; terwijl de gemeenschap voor voetgangers weder zoo spoedig zal worden hersteld, als zulks maar eenigzins met de te verrigten werkzaamheden bestaanbaar zal zijn.

's Hertogenbosch, den 6. September 1853.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd,
A. J. BORRET,

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *BREDA*, in aanmerking nemende, dat sedert de afschaffing der broodzetting binnen deze Gemeente, herhaaldelijk klagten zijn ingekomen, wegens ongenoegzaamheid van het gewigt van het brood, bij sommige bakkers of broodslijters, hier ter stede, gekocht;

Dat dit bezwaar zijnen oorsprong schijnt te hebben daarin, dat, zoo al de bakkers en broodslijters thans ontheven zijn van de verpligting, om het verschillend soort van brood, op een bepaald gewigt te bakken en te verkoopen, de ingezetenen niet genoegzaam bekend zijn met hunne bevoegdheid, het brood, met het gewigt te koopen, en bij het pond of onderdeelen van het pond, door de bakkers te doen afleveren;

Brengen bij deze, ter voorkoming van verder misverstand, ter kennis van de ingezetenen, dat zij, bij het koopen van brood, bevoegd en geregtigd zijn, zich, door het doen wegen van het brood, te verzekeren, dat [illegible] en dat mitsdien de prijs, door hen betaald, met dat gewigt overeenstemt; blijvende de Commissaris van Policie voortdurend belast met een gestreng toezigt omtrent de bestanddeelen, waaruit het verkocht wordende brood is zamengesteld.

BREDA, 9. September 1853.

STORM.
De Secretaris,
L. D. G TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 5den September.

De Keizer en de Keizerin worden aanstaanden Zaturdag van Dieppe alhier verwacht en zullen daarna eenige noordelijke departementen bezoeken.

— Op eenige punten van Frankrijk hebben thans verkiezingen plaats van leden voor het Wetgevend Ligchaam. Over het algemeen is men daaromtrent echter zoo onverschillig, dat naauwelijks het genoegzaam aantal kiezers aan de stemming deel zal nemen.

— In weerwil van het in den *Moniteur* medegedeelde berigt, blijft men volhouden, dat de Regering aanzienlijke aankoopen van granen gedaan heeft.

— Uit Ravenna wordt van den 27sten Augustus gemeld dat een aanslag tegen het leven van den pauselijken legaat, den heer *Rivarola*, die aldaar aan het hoofd van het gewestelijk bestuur staat, gelukkig verijdeld is geworden, en dat uit Florence een gedeelte der Oostenrijksche bezettingstroepen naar de Romagna is gezonden.

— Sedert eenigen tijd gewagen de Fransche dagbladen van eene uitvinding strekkende om het verbruik van brandstof voor stoomtuigen te verminderen door den damp van æther, eene stof die minder warmte behoeft om te verdampen, gedeeltelijk in de plaats te stellen van den water damp, zoodat deze tevens dienstbaar gemaakt wordt om den aether te verhitten. Eenige deskundigen hebben, op uitnoodiging der Parijsche Maatschappij tot aanmoediging der nijverheid, eenen togt bijgewoond van een stoomschip hetwelk door de vereeniging van water- en aetherdamp voortgestuwd werd. Op grond van het door deze deskundigen uitgebragt verslag, zegt de ministeriele *Patrie:* » De uitvinding van den heer *du Trembley* bespaart omstreeks 74 per cent brandstof. Doch eene zoo ontvlambare stof als aether, welke voorzorgen ook worden aangewend is altijd gevaarlijk en het zou eene aanmerkelijke verbetering der nieuwe uitvinding zijn indien eene andere even spoedig verdampende stof kon worden aangewend. Met dat al is het eene zeer schoone en belangrijke ontdekking, die het gebruik der stoomkracht, vooral als middel tot voortstuwing van schepen eene groote schrede zal doen vorderen."

— In het *Journal des Débats* van den 6den dezer leest men het volgende: »Wij ontvangen nadere berigten uit Konstantinopel van den 22sten Augustus, waaruit blijkt dat de Porte met grooten weerzin en eerst na langen strijd overgegaan is tot de voorwaardelijke aanneming van de nota der vier mogendheden betreffende het Turksch-Russisch geschil; en toen zij daartoe eindelijk door den aandrang van de gezanten der mogendheden bewogen was, heeft zij nog geoordeeld eene nota aan de Weener conferentie te moeten rigten die hoofdzakelijk het volgende moet inhouden. Na eene bittere klagte over de onverschilligheid van Europa en de geringschatting waarmede de conferentie de eer en regten der Porte schijnt te behandelen, wordt verklaard dat het te Weenen opgestelde ontwerp eener schikking niet door Turkije zal worden aangenomen tenzij het de bekende wijzigingen ondergaan hebbe; vervolgens wordt als eene vergoeding voor de groote offers die Turkije bij deze gelegenheid aan de zaak des vredes brengt, eene schriftelijke verklaring gevraagd waarin Europa het Turksche Rijk voor het vervolg waarborge tegen de gevolgtrekkingen die Rusland uit voorkomende gevallen mogt willen afleiden uit de nota, welke men met zoo levendigen aandrang de Porte genoopt heeft te onderteekenen.

«Turkije alzoo, al is het dan ook zijnes ondanks, de nota aangenomen hebbende, ziet men thans verlangend uit naar berigten uit St. Petersburg. Men denkt dat de depêches die het oordeel des Czars over de door de Porte verlangde wijzigingen kunnen doen kennen, den 6den dezer te Berlijn zullen aankomen."

— Aan den *Constitutionnel* wordt uit Konstantinopel onder dagteekening van den 25sten Augustus het volgende geschreven:

» Het besluit der Porte om de Weener nota niet onvoorwaardelijk en onveranderd aan te nemen, heeft de Turksche bevolking weder in geestdrift gebragt. Turkije heeft thans 200,000 man troepen, met den besten geest bezield, en die groote [illegible] kunnen uitrigten, indien zij eenige ondersteuning vonden, al ware zij ook van [illegible]. Den 24sten Augustus is bij de Porte weder eene groote raadsvergadering gehouden, waarin uitsluitend beraadslaagd is over hetgeen verder zou kunnen gedaan worden om het tegen Rusland aangenomen stelsel van verdediging geheel te werk te stellen."

ENGELAND.

LONDEN, den 6den September.

Gisteren avond is de Koningin met hare familie te Edinburg aangekomen, van waar men terstond naar het paleis van Holyrood vertrok.

— Sedert Zondag avond zijn meer dan drie honderd schepen, grootendeels uit Noordsche en Nederlandsche havens, de Theems binnen gezeild, waarin zij vroeger door tegenwind belet waren. Het opkomen eener zoo groote vloot leverde een indrukwekkend gezigt op en veroorzaakte aan de kantoren der in- en uitgaande regten te Gravesend eene onbeschrijfelijke drukte.

— Dingsdag jl. heerschte aan de Londensche fondsenmarkt eene gedrukte stemming, ten gevolge van ongunstige geruchten omtrent den staat van het Turksch-Russisch geschil. Men vreesde dat Rusland de door de Porte verlangde wijzigingen van het ontwerp van schikking niet zou aannemen, en dat de Britsche ministers het niet eens zouden kunnen worden over de alsdan door Engeland te volgen handelwijze. Zeker is het dat de voornaamste leden van het kabinet in de laatste dagen van hunne landgoederen te Londen gekomen zijn om over de zaak te beraadslagen. Volgens de stellige verklaring van de *Times*, bestaat er onder hen geen het minste verschil van gevoelen.

— Volgens de berigten uit New-York van den 24sten Augustus, was aldaar in de graanmarkt sedert de afzending der laatstvorige berigten geene aanmerkelijke verandering gekomen: tarwe en meel waren vrij wel gezocht, echter zonder prijsverhooging. In het district Nottoway, in den staat Virginia, was een beraamde slaven-opstand (een kind van *Oom Tom*, zegt een der berigten) tijdig ontdekt en verijdeld; het plan der zwarten was, al de blanke inwoners te vermoorden. Te New-Orleans en in verscheiden andere oorden van de zuidelijke Staten heerschte de gele koorts met steeds toenemende hevigheid. Den 21sten Augustus jl. waren daaraan te New-Orleans 270 personen gestorven. Te Natchez, eene stad van slechts 5000 inwoners, waren ruim 300 menschen door die ziekte weggerukt.

— Berigten uit New-York van den 20sten Augustus, bevestigden den goeden uitslag van den oogst in de Vereenigde Staten. » Onze oogst van mais en tarwe is verbazend overvloedig — zoo leest men in die berigten, — en nog ruimer is de opbrengst der katoenteelt, die op niet minder dan 3,300,000 balen geschat wordt."

BELGIE.

BRUSSEL, den 9den September.

Koning *Leopold* heeft Maandag te Antwerpen met zijn gezin de feesten bijgewoond die tot viering der huwelijksverbindtenis van den Kroonprins door de stad en de bevolking aangerigt waren. Onder anderen heeft de Koning de Antwerpensche Akademie van schoone kunsten plegtig geïnstalleerd, eene instelling van het Nederlandsche gouvernement, die door het afgetreden liberale ministerie weder opgerigt is; zij bestaat uit 25 leden, 15 Belgen en 10 buitenlanders; elk hunner moet bij zijne benoeming een meesterstuk leveren voor eene schilderij–verzameling, welke alzoo allengs bij deze akademie zal worden bijeengebragt.

Woensdag middag is de Koninklijke Familie van Antwerpen te Luik gearriveerd en aldaar met geestdrift ontvangen. De stad was fraai met vlaggen en groen versierd. Aan het gouvernementsgebouw gekomen vertoonde de Vorstelijke Familie zich dadelijk op het balkon aan de volksmenigte. Daarna was er receptie, vervolgens een banket op het stadhuis en een bal in het casino; de Koning was echter wegens zware verkoudheid daarbij niet tegenwoordig. De stad was 's avonds prachtig verlicht.

— Den 9den dezer zal alhier een congres van statistici geopend worden. Uit Nederland zullen de hoogleeraar *Ackersdijck* en *R. Lobatto*, adviseur bij het ministerie van binnenlandsche zaken, het congres bijwonen. Bijna alle Staten van Europa zullen gedelegeerden derwaarts zenden. Ook uit de Vereenigde Staten van Amerika zullen vertegenwoordigers komen.

— De *Indépendance* deelt iets mede omtrent de werkzaamheden der afgevaardigden van onderscheiden Staten, die te Brussel zamengekomen zijn om overeenkomstig het stelsel van den heer *Maury*, een plan vast te stellen voor eenparige weerkundige waarnemingen aan boord van oorlogsschepen op zee. Engeland, Frankrijk, Rusland, Nederland, Belgie, Zweden, Noorwegen, Portugal en de Vereenigde Staten zijn thans in die vergadering vertegenwoordigd. Reeds zijn modellen vastgesteld van weêrkundige tabellen die ingevuld zullen worden met hetgeen wordt waargenomen aan boord van oorlogsschepen, en ook van koopvaardijschepen voor zoover de medewerking van deze laatste kan worden verkregen. »Zoo zullen wij — zeide de heer *Maury* — op alle punten der zee een drijvend observatorium hebben."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den September.

Heden wordt alhier verwacht de Fransche Generaal *Rolin*, benevens diens ordonnans-officier graaf *Favé*, begeleid door 's Konings Adjudant *A. E. Mansfeldt*; gezegde heeren zouden de Koninklijke Akademie voor Zee- en Landmagt komen in oogenschouw nemen.

— Op Woensdag aanstaande, 14 dezer, zal in de Fransche Kerk alhier, des morgens ten 10 ure de gewone jaarlijksche uitdeeling van prijzen plaats hebben aan de leerlingen der Latijnsche Scholen, welke plegtigheid de Rector, Dr. *Ths. Verwaijen*, zal aanvangen met het houden eener Nederduitsche redevoering over «het genoegen en nut, hetgeen ons de beoefening der geschiedenis aanbiedt." — Het feest zal, als naar gewoonte, opgeluisterd worden door de Muzijk der *Koninklijke Phil-Harmonie.*

— Men verzoekt ons te melden dat door den Heer *H. van den Heuvel*, op heden avond bepaalde Concert noch acht dagen is uitgesteld moeten worden, wegens niet genoegzame deelneming.

Wij mogen daarbij den wensch niet onderdrukken dat Breda's ingezetenen zich deze gelegenheid niet zullen laten ontnemen, om hunnen Stadgenoot vóór zijn vertrek naar vreemde landen, een laatste blijk van belangstelling en aanmoediging van zijn talent te geven, terwijl wij, naar luid van het programma alle kunstminnaars die het Concert zullen bezoeken, een genotvollen avond met zekerheid durven voorspellen.

In de bijeenkomst van de Eerste-Kamer van Woensdag zijn de beraadslagingen geopend over de wet, betreffende het toezigt op de kerkgenootschappen.

Z. E. de *minister voor de zaken van de R. K. Eeredienst* is in die bijeenkomst tegenwoordig geweest, en heeft het eerst het woord gevoerd. Hij heeft te kennen gegeven, dat hij, in April zijne betrekking aanvaardende, zich heeft voorgesteld, als bemiddelaar tusschen twee tegen elkander overstaande partijen te kunnen optreden, maar dat hem het lot is te beurt gevallen, 't welk doorgaans een bemiddelaar treft, te weten, dat hij van beide zijden is miskend; — dat men aan de eene zijde hem verdacht heeft gemaakt, van de belangen der R. K. Kerk te hebben verwaarloosd, zoo niet verloochend, en aan den anderen kant zijne staatkundige eerlijkheid in verdenking heeft gebragt. Hij heeft verklaard, naar Rome te zijn gezonden, niet om te onderhandelen, maar om te verhoeden, dat de Paus een verkeerden indruk ten aanzien van de onderwerpelijke voordragt mogt erlangen. Hij heeft er bij gevoegd, dat zijne zending niet zonder vrucht is gebleven; dat er toenadering is bewerkt tusschen beide de Regeringen, waarvan, zoo hij zich voorstelt, vermindering van spanning tusschen de partijen hier te lande het gevolg kan wezen. Hij heeft echter gemeend, deswege in geene bijzonderheden te kunnen treden.

Wat de wet zelve betreft, heeft de minister te kennen gegeven; zich van den aanvang af aan tegen het beginsel te hebben verklaard, om de onderwerpelijke aangelegenheid, *bij de wet* te regelen, en ook de voordragt te hebben bestreden; dat intusschen Z. M. de Koning zijne tegenwoordigheid in Rome noodzakelijk heeft geacht, en hij in dat opzigt heeft gemeend aan 's Konings bevel te moeten gehoorzamen; dat hij daarbij de katholijke belangen geenszins heeft verloochend, en dat het aan hem niet kan worden te last gelegd, dat men inmiddels geen belijder van de R. K. Godsdienst heeft kunnen overhalen, om zich *ad interim* met zijne betrekking te belasten, maar dat hij, met in die betrekking te verblijven, zich voorstelt, de belangen van den Koning, het vaderland en deszelfs katholijke bevolking beter te kunnen dienen, dan zijne bestrijders. Zich op het standpunt plaatsende, 't welk een staatsman voegt, en van 't welk hij het algemeen belang kan bevorderen, heeft de minister verklaard, in de voordragt te zullen berusten, zoo als zij door de Kamer wordt aangenomen, maar dezelve niet te zullen verdedigen, omdat die verdediging, als betreffende eene wet van politie, meer tot de bevoegdheid van den minister van Justitie behoort; — en zoo zij wordt aangenomen, tot hare uitvoering in eenen milden en bevredigenden zin te zullen medewerken.

Bij de verdere beraadslaging over de voordragt is zij verdedigd door de heeren *Insinger*, *v. Rhemen*, *Paspoort*, *v. Dam*, *v. A. de Kempenaer* en *Lotsy* en bestreden door de heeren *Blankenheim*, *Beerenbroek*, *v. Sasse van Ysselt*, *v. Rijckevorsel*, *de Bruyn*, *v. Swinderen*, *v. Eysinga* en *Cremers.*

De heer *Blankenheim* heeft den minister voor de R. K. Eeredienst dank gezegd voor het rondborstige getuigenis, dat hij zich tegen het beginsel der wet heeft verklaard, en heeft gemeend, dat de voordragt daardoor noodwendig van hare zedelijke kracht moet verliezen. Het is dien spreker ook vreemd voorgekomen, dat de voordragt door al de ministers als 't ware is gecontrasigneerd, en dat niet een derzelve zich bijzonder daarvoor verantwoordelijk heeft gesteld. Hij heeft de wet aangemerkt als ongrondwettig en zich in dat opzigt beroepen op de bedenkingen, welke in de Tweede-Kamer door den heer de *Man* zijn voorgedragen.

De heer *Beerenbroek* heeft de wet beschouwd als in strijd met de letter, zoowel als met den geest der Grondwet; — en heeft geoordeeld dat noch R. Katholijken, noch Protestanten daardoor zullen worden bevredigd. — Hij heeft zich inzonderheid verklaard tegen het bepaalde bij het 1. en bij het 5. art. en heeft gemeend, dat men ten aanzien van den Paus niet ter goeder trouw is te werk gegaan.

De heer *Insinger* heeft verklaard, dat de door den minister van Justitie in de Tweede-Kamer ontwikkelde grondstellingen hem hebben overtuigd, dat de voordragt niet ongrondwettig is, en ook geene terugwerkende kracht heeft. — Hem is voorgekomen, dat het vorig Bewind, door lijdelijk toe te zien, wat men in Rome mogt willen tot stand brengen, welligt den geest van onzen landaard, welke geenszins onverschillig is op 't stuk der Godsdienst, heeft miskend.

— In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van Donderdag, waarin weder al de Ministers, en alle leden met uitzondering van den heer *Bosch van Drakenstein* tegenwoordig waren, zijn ingekomen zestien adressen houdende bezwaren tegen het wets-voorstel houdende regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, en vijf ten voordeele van dat ontwerp.

De Commissie voor de Verzoekschriften heeft alvorens de beraadslagingen over het bedoelde wets-voorstel werden voortgezet, rapport uitgebragt op de petitien die den vorigen dag omtrent dit onderwerp waren ingekomen, en na de schorsing op die adressen welke heden aan de Kamer waren toegezonden.

De conclusien dier verslagen, strekkende om die adressen ter griffie neder te leggen, zijn door de Kamer achtereenvolgens goedgekeurd.

De voordragt van wet tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen is daarop weder in behandeling genomen.

De heer *Vos van Steenwijk* verklaart zich voor het ontwerp. Hij acht hetzelve geenszins in strijd met de Grondwet, en het behelst niets dan de noodige bepalingen, in het Staatsbelang, om orde en rust te bewaren. Het is evenmin krenkend voor de R.-Katholieken, als voor de andere gezindheden, en geenszins eene *partij*-wet.

De heer *Regout* wenscht, dat deze Kamer, welke bestemd is om overijlde besluiten te stuiten, deze voordragt zal verwerpen. Zijns inziens sluit hoofdstuk VI der Grontwet eene wet, als de onderhavige, uit. Na al de daarin gemaakte veranderingen, is de voordragt nog dubbelzinnig en hoogst onvolkomen. Hij oordeelt, dat het geenszins de taak der Regering is, het werktuig van eischen der kerkgenootschappen en van partijzucht te worden, en dat deze wet noch zal geruststellen, noch bevredigen, tenzij met krenking van anderen.

De heer *van Beeck Vollenhoven* verklaart, dat hij lang geaarzeld heeft, om der gevolgen wille, zijne stem te bepalen. Zijns inziens is de voordragt, zoowel door de voor-, als door de tegenstanders, met groote overdrijving beschouwd. De wet vervolgens toetsende aan de Grondwet en aan de noodzakelijkheid, zal hij haar niet kunnen aannemen. Eene wet van louter *beginselen*, die de regten van den Staat, met betrekking tot de kerkgenootschappen, zou regelen, zou noodzakelijk en niet in strijd met de Grondwet zijn; daaraan zou hij zijne goedkeuring kunnen schenken. Maar deze wet is zoodanig, zijns inziens, niet. Hij gelooft dan ook, dat hare verwerping niet zulke bedenkelijke gevolgen zou hebben, als hare aanneming. Hij vindt genoegzame klem in art. 169 der Grondwet, volgens 't welk de Koning *waakt*, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat. De aanneming der voordragt zal, vreest hij, velen niet voldoende zijn, en later zal men aanvullingswetten vragen. Alles wel gewikt en overwogen hebbende, zal hij met gerustheid tegen dit ontwerp stemmen.

De heer *van Nispen van Pannerden* zal zich bepalen tot het onderzoek nopens de Grondwet, de wet zelve en het staatsbelang. 1° De wet is niet in strijd met de Grondwet, noch met hare letter, noch met haren geest. Maar 2°, wat de bepalingen der wet zelve betreft, is hij tegen haar, vooral om artikel 5. Dit werkt terug op een eenmaal gepleegd bedrijf, dat op het oogenblik van het bedrijf, volgens zijn inzien, naar de Grondwet geoorloofd was. 3°. Als men de wet toetst aan het staatsbelang, dan gelooft hij, dat de spanning en onrust daardoor niet verminderen, maar vermeerderen zullen. Hij gelooft, dat de partij, die de wet heeft uitgelokt, zich volstrekt daardoor niet zal laten bevredigen. De minister *Ligh-*

tenvelt zelfs heeft niet aangedrongen op de aanneming der wet, en dit zou hij zeker gedaan hebben, indien de wet was in het staatsbelang; ofschoon die minister zich dan ook niet met sommige bepalingen had kunnen vereenigen; maar hij heeft dat niet gedaan.

Daarna hebben de heeren *v. d. Lek de Clercq* en *de Sitter* zich tegen het ontwerp verklaard; daarentegen de heeren *v. Heeckeren van Wassenaar* en *Cost Jordens* ten gunste van hetzelve gesproken.

Aan de beraadslagingen hebben deel genomen de Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie, en de heeren *Vos van Steenwijk*, *Regout*, *van Beeck Vollenhoven*, *van Nispen van Pannerden*, *van der Lek de Clercq*, *van Heeckeren van Wassenaer*, *Cost Jordens*, en *de Sitter*.

Nadat de heeren Ministers het woord gevoerd hadden, hebben de heeren *van Eijsinga*, *van Nispen van Pannerden*, *van Beeck Vollenhoven*, *van Swinderen*, *van Rijckevorsel*, *van Sasse van Ysselt*, *Cremers* en *de Sitter* nog geantwoord, waarna de beraadslagingen gesloten zijn.

Het wets-ontwerp regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen is daarop in stemming gebragt en daarbij met 22 tegen 16 stemmen aangenomen.

Voor hebben gestemd de heeren: van der Oudermeulen, van Weel, de Vos van Steenwijk, d'Ablaing van Giessenburg, Lotsij, 't Hooft, van Andringa de Kempenaer, van Dam van Isselt, Paspoort van Grijpskerke; van Aylva van Pallandt, Boxman, Tonckens, van Lidth de Jeude, van Heeckeren van Wassenaer, Borski, Martens van Sevenhoven, Insinger, van Wessem, van Rhemen van Rhemenshuizen, Cost Jordens, Verheij van den Bogaard en de Voorzitter.

Tegen hebben gestemd de heeren: van Nispen van Pannerden, van der Beken Pasteel, Beerenbroek, de Sitter, van Beeck Vollenhoven, van Rijckevorsel, van den Dries, Cremers, van Sasse van Ysselt, Blankenheim, van Eijsinga, van der Lek de Clercq, van Swinderen, Regout, de Villers de Pité en de Bruin.

De vergadering is daarop, nadat de notulen van het verhandelde in de zitting van heden waren gelezen en goedgekeurd, gesloten.

— De *Staats-Courant* behelst heden een Koninklijk Besluit van den 7den dezer, bepalende dat de tegenwoordige vergadering der Staten-Generaal op heden, namens den Koning, door den Minister van Binnenlandsche Zaken zal gesloten worden.

— Bij de op den 6den dezer plaats gehad hebbende stemming; voor één lid der provinciale staten in het 1e kiesdistrict van Noordbrabant, ter vervanging van mr. *N. F. Sassen*, benoemd lid der eerste Kamer, heeft niemand de volstrekte meerderheid bekomen, er hebben 757 kiezers aan de stemming deel genomem, herstemming tusschen de heeren mr. *J. B. A. J. M. Verheyen*, die 298 en mr. *H. Sassen*, welke 293 stemmen op zich vereenigde; na hun bekwam de meeste stemmen mr. *Jan Sassen* (106).

Te Grave moet eene herstemming plaats hebben voor het lidmaatschap der Provinciale Staten, tusschen de heeren *R. A. A. van Clarenbeek*, Burgemeester van Ravenstein, en *J. H. van der Mark*.

— In de volgende maand zullen onze troepen van het Limburgsch Bonds-contingent, van wege dien Bond geïnspecteerd worden door den Pruissischen generaal *von Sach*, den Badenschen generaal *Roggenbach* en den Brunswijkschen generaal *Erichsen*. Van wege ons gouvernement is tot bijwoning dier inspectie benoemd de kapitein *Eymael* van het departement van oorlog.

— Ofschoon het weder Zaturdag ll. zeer ongunstig was, heeft het schijfschieten in het kamp, in tegenwoordigheid van den Koning, evenwel plaats gehad. Na den afloop heeft Z. M, om 2 ure, de door Hoogstdenzelven daartoe geschonken prijzen uitgedeeld, als: den eersten prijs, voor het schieten met den buks, een zilveren koffijkan met voetstuk, aan den 1en luitenant van het 3de regiment *Troester*, en den tweeden prijs een fraai gouden horlogie met dito ketting, aan den 1sten luitenant *Leysius* van het bat. jagers; den eersten prijs voor het schieten met de pistool, een rijk gemonteerd toiletkistje aan den 1sten luitenant adjudant *v. Bronkhorst*. en den 2den prijs een gouden horlogie, aan den ritmeester *de Sturler* van het 2de regiment dragonders.

Woensdag ll. zijn de leden van het *Metalen Kruis* van Amsterdam met een extra trein te Utrecht aangekomen, om het kamp bij Zeist te gaan bezoeken.

Uit genoemd kamp wordt voorts gemeld, dat den kapitein *Mackay*, van het 4de regement infanterie, de onderscheiding té beurt gevallen is het portret van Z. M. den Koning ten geschenke te ontvangen.

In weerwil van het doorgaans vochtig en onaangenaam weder in de vorige week, kan het aantal zieken in het kamp als zeer gering worden aangemerkt. De generaals en hoofdofficieren der vreemde legers, die dagelijks zelfs bij de minste oefeningen tegenwoordig zijn, geven hunne verwondering te kennen over het gezond en vrolijk voorkomen onzer jongste soldaten, alsmede over hunne geoefendheid en discipline.

— Dezer dagen is het sierlijke en keurig bewerkte monument voor wijlen den vice-admiraal *E. B. van den Bosch*, vervaardigd in de fabriek van de heeren *L. J. Enthoven en Co.*, te 's Gravenhage, aan boord van het schip *Sara Lydia*, kapitein *B. van der Tak*, alhier ingeladen, om naar Soerabaija te worden overgebragt.

— De *Goesche Courant* vermeldt:

» Men berigt ons, dat de werken van indijking bij Bath wederom op eene groote schaal zijn aangevangen. Ruim 2000 werklieden arbeiden daaraan. Men wil deze werken voor den winter voltooid hebben. In het volgend voorjaar zal men eene groote afsluiting leggen in de Ooster-Schelde die doorsneden zal worden door een sterken dijk van Bath naar Ossendrecht. Meer dan 30,000 bunders land zullen op die wijs voor den akkerbouw geschikt worden.

— In het eind van October of het begin van November aanstaande zal weder van regeringswege een gedeelte der drooggemaakte gronden van het Haarlemmer-meer in publieke veiling worden gebragt. De dag en de plaats dier verkooping zullen, gelijk uit eene in de *Staats-Courant* geplaatste aankondiging blijkt, nader worden bekend gemaakt.

— In de vijvers op het Huis ten Bosch zijn reeds, op last des Konings, even als op het Loo, bakken aangelegd, bestemd voor de kunstmatige vischteelt. Men gaat steeds voort die te voltooijen.

— Te Rotterdam is thans in de groote en in de nevenzaal van de societeit *Harmonie* de tentoonstelling van bloemen, vruchten en tuinsieraden, enz. van wege de Nederlandsche Maatschappij tot aanmoediging van den tuinbouw geopend. Het getal der voorwerpen is niet minder dan ongeveer 5000, en dat der bezoekers was op den eersten dag reeds 2000.

— Men verneemt dat het stedelijke bestuur van Amsterdam een gedeelte van het paleis van justitie aldaar heeft ingerigt tot een hospitaal voor cholera-lijders, in geval die ziekte de hoofdstad mogt bezoeken. Eenige leden der regtelijke magt hebben aan Z. Exc. den Minister van Justitie een uitvoerig adres ingediend, houdende bedenkingen tegen de bestemming van een vleugel van het paleis van Justitie tot hospitaal

— Den 6den dezer is de gemeente Putten, op de grenzen van Nederland en België, door een zwaren brand geteisterd. Des namiddags ten 4 ure in eene schuur op Hollandsch grondgebied uitgebroken, deelde het vuur zich met ongemeene snelheid aan de omringende gebouwen mede, zoodat eenige in de gemeente Capellen insgelijks aangetast werden. De kerk, de pastorij en eenige andere gebouwen, zeven in getal, zijn, met alles wat zich daarin bevond, in de asch gelegd. Met de vereenigde hulp van de Nederlandsche en Belgische autoriteiten en burgers was men den brand des namiddags ten 6 ure meester.

— Uit Luxemburg schrijft men, dat HH. KK. HH. Prins en Prinses *Hendrik* gelukkig voor een groot onheil zijn bewaard. Op den weg naar het slot Berg schrikten de paarden van het rijtuig waarin HH. KK. HH. gezeten waren, en sloegen aan 't hollen. Het rijtuig stootte met hevig geweld tegen een boom, doch bleef staan, hoewel de dissel en het voorstel verbrijzeld werden. HH. KK. HH. bekwamen geen letsel, en hebben de reis terstond daarop in een ander rijtuig voorgezet.

— In een' brief, met de jongste Overlandmail uit de Kaapkolonie (Mosselbaai) ontvangen, wordt ook gerept van de pogingen, welke door den heer *Stuart* tot bevordering der emigratie van Nederlanders naar de Transvaalsche republiek, of de boeren van *Praetorius*, zullen worden aangewend; doch de schrijver durft onze landgenooten, die lust mogten gevoelen derwaarts te gaan; daartoe niet aanmoedigen. Het klimaat dier oorden is voor den Nederlander niet zeer geschikt, en er zijn ook weinigen, die met voordeel over dat land en volk kunnen spreken. De correspondentie derwaarts gaat zoo moeijelijk, dat men soms brieven ontvangt, welke eenige maanden oud zijn. Overigens ziet het er op dit oogenblik zeer donker uit, wijl de naburige volksstammen zich tot den krijg gereed maken. Men gelooft wel, dat de boeren meester zouden blijven, maar altijd door een hoopaardigen vijand bestookt te worden, zoodat men op zijne boerenplaats niet veilig kan wonen, is toch zeer lastig. «Goede ambachtslieden, in wat vak ook (zoo schrijft men), komen gerust hier; zij zullen er werk en ruim loon hebben, maar om zich als boeren in de Transvaalsche republiek vestigen, dat durf ik in de gemoede niet aanraden. *Praetorius* heeft bedankt als kommandant-generaal der republiek, doch de volksraad nam dat ontslag niet aan, vóór hij een relaas van de krijgsverrigtingen tegen *Messeles*, zekeren kafferhoofdman, heeft ingediend. *Praetorius* is gedaald in de achting des volks, en men beschuldigt hem van heerschzucht. *Potgieter*, de voorzitter van den volksraad, is overleden, en diens zoon in zijne plaats gekozen, door de volstrekte meerderheid van al wat meerderjarig man is. Hij is dus op dit oogenblik hoofd van de republiek. Op den 21 Junij is hier, komende uit Engeland, gepasseerd sir *George Clerk*, om te onderzoeken, in hoeverre het oorbaar voor Engeland zou zijn, de Oranjerivier-souvereiniteit op te geven en te verlaten. Doet Engeland dit, dan kan ik niet zeggen, dat daardoor de roem der kroon zou worden verhoogd. Genoemde rivier ligt tusschen de Kaapkolonie en de Transvaalsche republiek, aan de oostelijke zijde van Zuid-Afrika. De verdediging der Oranjerivier kost vreesselijke sommen; doch op welke wijs die verlaten zal worden, zal voor velen een raadsel zijn. Dan zal de bevolking aan zichzelve overgelaten blijven, hetwelk misschien eene algemeene emigratie van al wat blank is ten gevolge kan hebben; het zou althans de vraag zijn, of de souvereiniteits boeren zelve sterk genoeg zijn, om hun eigen gebied te verdedigen. Men wenscht ook over het algemeen, dat de souvereiniteit niet verlaten worde.

«Men heeft op nieuw, zoo zegt men, professoren voor de theologische kweekschool beroepen, doch houdt dit nog zeer geheim. Vele voorname mannen en twee vijfden der predikanten zijn tegen de oprigting van zoodanige school. Die in Nederland ook eene goede plaats als predikant heeft, raad ik niet aan, als professor herwaarts te komen, want zijne finantien zouden zich niet verbeteren. Het leven in zulk een' stand is hier duur en mist de aangenaamheden eener goede conversatie, alsmede het letterkundig genot, dat in Europa de geleerde en beschaafde stand mag smaken.»

— Volgens berigt uit Konstantinopel van 22 der vorige maand, was op den morgen van dien dag aan boord van het aldaar liggende Nederlandsche oorlogstoomschip *Soembing* een ernstig ongeluk voorgevallen. Bij het opwinden namelijk van het anker, had men de spil niet kunnen houden en waren ten gevolge daarvan twee mannen der equipagie gedood en zeven anderen zwaar gewond. Deze gebeurtenis had eene groote verslagenheid aan boord te weeg gebragt. — Tegen het einde van dit jaar dacht men naar het Vaderland terug te keeren.

Een boekverkooper te Manchester heeft een nieuw middel uitgedacht, »om met den tijd mede te gaan," en een rondreizenden boekwinkel te zamen gebragt. Er is een enorm voertuig voor ingerigt, gelijk waarmede reizende leeuwen en olifanten het land worden rondgevoerd om de kermissen te bezoeken, met boekenplanken voorzien voor 2000 boekdeelen, behalve nog de ruimte tot berging van een aanzienlijken voorraad. De ondernemer is van plan, daarmede de dorpen en gehuchten te bezoeken, waar boekwinkels ten eenenmale onbekend en zelfs een boekenstalletje eene mythe is, om alzoo de goedkoope litteratuur, die in Engeland meer en meer veld wint, ook voor boeren en arbeiders in de verwijderdste gedeelten des lands toegankelijk te maken. Eene tent reist met hem mede, die hij ten gerieve zijner klanten op elke plaats opslaat, om de verspreide bevolking eene gemakkelijke leeskamer te bezorgen, beschut voor regen en zonneschijn. » Wat van deze nieuwe onderneming, die voor het oogenblik zonderling genoeg luidt, worden moet," zegt het Engelsche *Athenaeum*, » kan niemand zeggen." Het blad herinnert daarbij aan den nederigen oorsprong der Spoorweg-boekwinkels, die tegenwoordig in Engeland tot eene uitgebreide hoogte zijn gestegen, en begonnen zijn met de knapen, die aan de stations de nieuwsbladen van den dag te koop veilen. Zoo kan ook, meent men, deze onderneming het begin zijn van eene geheele omwenteling in den Engelschen boekhandel.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 4 Sept. tot en met 10 Sept. 1853. 4 mann. 4 vrouwel. geslacht.

STERFGEVALLEN.

Van 4 Sept. tot en met 10 Sept. 1853. 2 mann. 3 vrouwel. geslacht.

Een levenloos aangegeven kind.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, den 9. September.

In TARWE is uit de hand niets omgegaan, en in veiling alleen verkocht 24 last poolse Sandomir 116, 117 ℔ à *f* 267 cons.

ROGGE bij gerijven als voren; verkocht: 118 ℔ Odessa *f* 225; 116 ℔ dito *f* 220, 222; 116 ℔ O. Gedroogde *f* 221, en in veiling ca. 107 last Odessa 112, 113 ℔ *f* 180, 185, 188; 114 ℔ *f* 200; 40 last dito 118 ℔ *f* 210; 34 last Donau 116, 117 ℔ *f* 214; het overige is opgehouden, of niet geveild.

GERST, HAVER en BOEKWEIT zonder handel.

Tegen Maandag aanstaande zijn weder in veiling aangeslagen ca. 60 last besch. Galatz Rogge 112, 113 ℔.

KOOLZAAD onveranderd: Fransch $58^{1}/_{2}$ P. vl.; op 9 vaten Olie te leveren: in Oct. eerstk. 74 P. vl.; in Nov. eerstk. $74^{1}/_{2}$ P. vl.

LIJNZAAD zonder handel.

RAAPOLIE dadelijk onveranderd, op de latere maanden hooger betaald: op 6/w. *f* $40^{1}/_{2}$; Vlieg. *f* $39^{1}/_{4}$; 1 Oct. eerstk. *f* $39^{3}/_{4}$; 1 Nov. eerstk. *f* 41 à $40^{3}/_{4}$; 1 Dec. eerstk. *f* $40^{3}/_{4}$ à 41; 1 Mei eerstk. *f* $41^{1}/_{2}$.

LIJNOLIE, traag: op 6/w. *f* $32^{1}/_{2}$; Vlieg. *f* $31^{1}/_{2}$; 1 Oct. en 1 Nov. eersk. *f* 31; 1 Maart, 1 April en 1 Mei eerstk. *f* 31.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* $39^{1}/_{2}$; Vlieg. $38^{1}/_{2}$.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 82 à *f* 86. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 11 à $13^{1}/_{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 9. SEPTEMBER 1853.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 0,00	tot *f* 0,00.
Het dito dito Rogge Oude	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» » 0,00	» » 8,80.
Het dito dito Boekweit Oude	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Boekweit	» » 0,00	» » 0,00.
Een dito pond Boter		» 0,82.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 1.80	tot *f* 2,90
Het 1000 Eiken Telhout		» 2.75
Het 1000 Doof Hout		» 2,00.
De 100 Spaanders		» 2,90
De » Stenken		» 3,00
De 100 Mutsaard		» 3,00

221ste STAATS-LOTERIJ.

TWEEDE KLASSE.

3e TREKKING. N°. 13083, *f* 5000; N°. 8381, *f* 1250; Nos. 9619, 8303, 10935, ieder *f* 1000.

4e —— N°. 4872, *f* 1250; N°. 16715, *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (9 *September*) was de fondsnotering: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $62^{15}/_{16}$, $63^{1}/_{16}$; 3 pCt. $76^{3}/_{16}$; 4 pCt. $95^{1}/_{4}$, $^{3}/_{8}$; O. Ind. Leening 4 pCt. $95^{3}/_{16}$; Aand. Rijnspoorw. $104^{1}/_{4}$; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. $52^{3}/_{4}$; Spanje onbep. st. 1 pCt. $22^{13}/_{16}$, $^{3}/_{4}$, $^{13}/_{16}$; 3 pCt. $47^{5}/_{8}$; 3 pCt. Binnenl. $42^{15}/_{16}$, $^{7}/_{8}$; Amort. Sch. $5^{1}/_{16}$; Bewijzen Coup. $6^{1}/_{4}$; Portugezen te Londen 40, $39^{15}/_{16}$, $40^{1}/_{16}$; Uitgest. $17^{1}/_{4}$; Oude Russen $108^{5}/_{8}$; dito 1828—29 $107^{7}/_{8}$, 108, $107^{7}/_{8}$; Certif. 1831—33 98; 4 pCt. bij *Hope* $93^{1}/_{8}$; Id. bij *Stieglitz* 92; Inschr. in Assign. $74^{1}/_{2}$, $^{5}/_{8}$; Certif. van dito $74^{7}/_{8}$; Polen Certif. $86^{3}/_{4}$; Oostenrijk Metall. 5 pCt. $81^{7}/_{8}$, $^{15}/_{16}$; Nieuwe 5 pCt. 95, $^{1}/_{8}$; dito $2^{1}/_{2}$ pCt. $42^{3}/_{8}$; Mexiko $25^{3}/_{16}$; Grenada $21^{7}/_{8}$.

Advertentiën.

** Ondergeteekende KAARSENFABRICANT te *Leijden*, beveelt zich beleefdelijk aan tot de LEVERING van BESTE en LANGBRANDENDE ILLUMINEER-GLAZEN, voor het aanstaande 25jarig ACADEMIEFEEST, tot civiele prijs.

J. A. ZUUR,
N. RHIJN.

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN.

BESTUUR DER DOMEINEN.

PROVINCIE *NOORD-BRABANT.*

Op *Maandag den* 19. *September* 1853 *en volgende dagen*, des voormiddags ten 10 ure, zal, in het Koffijhuis van J. G. SPRENGERS, op de *Groote Markt* te *Breda*, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, worden overgegaan tot de OPENBARE VEILING van 110 perceelen LANDERIJEN, VISSCHERIJEN, GEBOUWEN, ERFJES, RIJKSGRONDEN langs de Groote Wegen, enz. enz. en 154 Kavels HEIDEGRONDEN bevattende 1875 Bunders, gelegen onder de Kantoren *Breda*, *Bergen-op-Zoom* en *Oudenbosch*, breeder bij Billetten en Catalogus omschreven; liggende de Voorwaarden ter lezing ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen te *Breda*, van voornoemden Notaris aldaar, en van de Ontvangers der Registratie te *Eindhoven*, *Oosterhout*, *Oudenbosch*, *Zevenbergen* en *Bergen-op-Zoom*, terwijl bovendien de Algemeene voorwaarden, waarop 's Rijks Domeinen worden verpacht, ter lezing liggen ter Griffie van ieder Provinciaal Gouvernement en ten Kantore van ieder Directeur der Registratie en Domeinen.

De Ontvanger der Domeinen,
P. SIX.

VERKOOPING VAN GERIEF- EN BRANDHOUT,

op *Donderdag den* 15. *September* 1853, des voormiddags ten 10 uren, op het *Kasteelplein*, bij de *Katerstraat*, bestaande in: $^{1}/_{4}$ ABEELEN DEELEN, BEUKEN KAGCHELHOUT EIKEN- en BEUKEN SPAANDERS, MUTSAARD en TALHOUT, STRUIKBLOKKEN, EIKEN GELINTPALEN, enz.

Twee uren vóór de Verkooping aldaar te zien.

AVIS MÉDICAL.

** Le Docteur SAMUEL LA' MERT, membre de l'Université d'Édimbourg, membre honoraire de la Société Médicale de Londres, etc. etc., Auteur de LA PRÉSERVATION PERSONNELLE, et de LA SCIENCE DE LA VIE, a l'honneur d'informer les personnes qui désirent le consulter sur les différents désordres des Organes humains et sur les cas de Débilité nerveuse, de Faiblesse locale et générale que chaque jour il reçoit à sa résidence

37 BEDFORD SQUARE, À LONDRES

Les heures fixées sont de 11 heures du matin à 2 heures de l'après midi. Prix de la consultation 25 francs soit personnelle, soit par correspondance. — Le secret est inviolable et les lettres rendues sur réclamations. — Les médicaments nécessaires sont expédiés avec sécurité, dans toutes les parties du monde.

Toutes les lettres adressées au Docteur LA' MERT devront être *affranchies*, et contenir pour obtenir une Consultation 1 Lstr. (un livre sterling), ou un bon de *vingt-cinq francs*; sans cette formalité, les lettres, quoiqu'affranchies, *resteront* sans réponse.

LA PRÉSERVATION PERSONNELLE est illustrée de quarante figures coloriées sur l'anatomie, la physiologie et les maladies des organes humains; prix sous enveloppe 5 francs, franco 5 fr. 50 c.

LA SCIENCE DE LA VIE, secret pour vivre longtemps, avec portrait et planches, prix 4 fr., franco 4 fr. 50 c.

Tous les exemplaires, non revêtus de la signature de l'auteur, doivent être considérés comme contrefaçons, et le public est prié de ne leur accorder aucune confiance.

* AVIS IMPORTANT.

Des contrefaçons dangereuses de médicaments du Docteur SAMUEL LA' MERT étant faites et débitées, il croit devoir déclarer, qu'il n'a point d'agent en Hollande pour les médicaments, et prie instamment les malades de se méfier du trafic indigne de ces spéculateurs qui ne reculent devant rien pour arriver à leur but, et compromettent la santé des Patients. Le Docteur SAMUEL LA' MERT expédie directement d'Angleterre les médicaments requis, et déclare faux tout ceux débités sous son nom.

Nota. Ses deux ouvrages se trouvent en vente chez les *HÉRITIERS DOORMAN*, à *la Haye*; chez *H. T. HENDRIKSEN*, Hoogstraat à *Rotterdam*; chez *D. TORMIJN*, libraire, Leidsche straat N°. 102 à *Amsterdam* et chez *J. D. DOORMAN*, à *Utrecht*.

** Bij J. F. C. DE GRAAUW zijn nog eenige PROGRAMMA'S verkrijgbaar der bekende FEESTEN te geven 25 *September* en volgende dagen alhier.

Prijs 25 Cents.

De ondergeteekende gelooft van goeder hand te kunnen mededeelen, dat de geruchten die gisteren hier ter Stede in omloop waren, geheel zijn uit den weg geruimd en dat die Feesten *niet* alléén zullen plaats hebben zoo als zijn Programma aanduidt, doch dat de medewerking *VEEL grooter* zal zijn dan men zich immer had kunnen voorstellen.

BREDA,
10. Sept. 1853.

J. F. C. DE GRAAUW.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.